

หลักเกณฑ์การให้คะแนนการตรวจประเมิน
การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี
สำหรับฟาร์มแกะเนื้อและแพะเนื้อ

โดย ส่วนมาตรฐานการปศุสัตว์
สำนักงานปศุสัตว์เขต 2

หมายเหตุ

- MAJOR หมายถึง สิ่งที่ไม่เป็นไปตามข้อกำหนดการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีหรือมาตรฐานฟาร์มเลี้ยงสัตว์และส่งผลร้ายแรงต่อระบบการผลิต
- MINOR หมายถึง สิ่งที่ไม่เป็นไปตามข้อกำหนดการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีหรือมาตรฐานฟาร์มเลี้ยงสัตว์ในบางส่วนและไม่มีผลร้ายแรงต่อระบบการผลิต
- RECOMMENDATION/OBSERVATION หมายถึง สิ่งที่ไม่ถือเป็นข้อบกพร่อง แต่หากปล่อยทิ้งไว้หรือละเลยอาจนำไปสู่ข้อบกพร่องได้

1.องค์ประกอบของฟาร์ม

1.1 ที่ตั้งของฟาร์ม

- ห่างจากแหล่งชุมชน

1. องค์ประกอบของฟาร์ม

1.1 ทำเลที่ตั้งของฟาร์ม

- มีการคมนาคมสะดวก

1. องค์ประกอบของฟาร์ม

1.1 ทำเลที่ตั้งของฟาร์ม

- ไม่มีน้ำท่วมขัง

1.องค์ประกอบของฟาร์ม

ก.1.1 ที่ตั้งของฟาร์ม

ก.1.1.1 ตั้งอยู่ห่างจากชุมชนเมือง น้ำไม่ท่วม
และมีการคมนาคมสะดวก

ก.1.1.2 อยู่ห่างจากแหล่งปนเปื้อนของสิ่งอันตราย
ทางกายภาพ เคมี และชีวภาพ

ก.1.1.3 อยู่ห่างจากโรงฆ่าสัตว์ และตลาดนัดค้าสัตว์

1.องค์ประกอบของฟาร์ม

1.2 ลักษณะฟาร์ม

มีการวางผังฟาร์มที่ดี
มีเนื้อที่เหมาะสมกับ ขนาดฟาร์ม

1.องค์ประกอบของฟาร์ม

ก.1.2 ลักษณะฟาร์ม

ก.1.2.1 มีการวางผังฟาร์มที่ดี การจัดการพื้นที่สำหรับอาคารสำนักงาน ที่พักอาศัย โรงเรือนเลี้ยงแกะแปลงหญ้า ถนน และพื้นที่ใช้ประโยชน์ภายในฟาร์ม เป็นสัดส่วนชัดเจน เหมาะสม และสะดวกในการปฏิบัติงาน

ก.1.2.2 มีรั้วรอบฟาร์ม ทางเข้าและออกทางเดียว มีที่ฆ่าทำลายเชื้อโรคยานพาหนะและบุคคลก่อนเข้าและออกจาก

1.องค์ประกอบของฟาร์ม

ก.1.2 ลักษณะฟาร์ม

ก.1.2.3 มีโรงเรือนเลี้ยงแกะ และมีพืชอาหารสัตว์เพียงพอ
กับจำนวนแพะที่เลี้ยง หากมีแปลงหญ้า ควรมีร่มเงากัน
ความร้อน เพื่อให้แกะพักเมื่อปล่อยลงทะเล็มหญ้าในแปลง

ก.1.2.4 มีแหล่งน้ำสะอาดเพียงพอ และสามารถนำน้ำมาใช้
ประโยชน์ภายในฟาร์มได้ตลอดเวลา

1.องค์ประกอบของฟาร์ม

1.2 ลักษณะฟาร์ม

- มีรั้วรอบฟาร์ม มีทางเข้าและออกทางเดียว

1.องค์ประกอบของฟาร์ม

1.2 ลักษณะฟาร์ม

- มีที่ทำลายเชื้อโรค ยานพาหนะและบุคคลก่อน
เข้าและออกจากฟาร์ม

1.องค์ประกอบของฟาร์ม

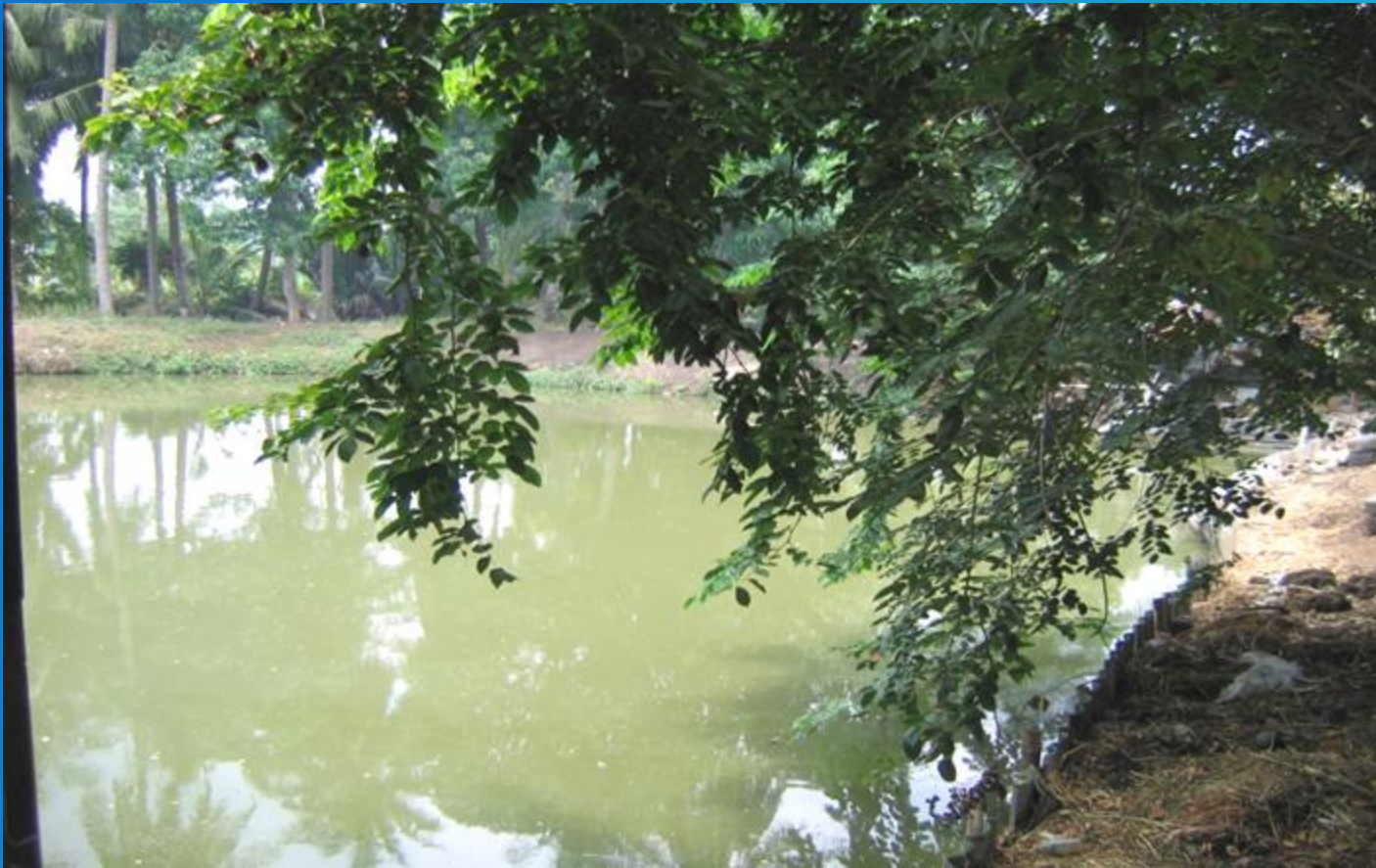
1.2 ลักษณะฟาร์ม

- มีโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ หากมีแปลงหญ้าควรมีร่มเงากันความร้อน

1.องค์ประกอบของฟาร์ม

1.2 ลักษณะฟาร์ม

- มีแหล่งน้ำสะอาดและปริมาณเพียงพอ

1.องค์ประกอบของฟาร์ม

1.3 ลักษณะโรงเรือน

ก.1.3.1 โรงเรือนต้องมีโครงสร้างแข็งแรง มีหลังคากันแดด กันฝน และกันลมแรงได้ และอากาศถ่ายเทได้สะดวก

- หลังคาควรสูงอย่างน้อย 2.5 เมตร

- ความต้องการพื้นที่อยู่อาศัยของแพะประมาณ 1 ตารางเมตร ต่อตัว ควรคัดแพะขนาดใกล้เคียงกันรวมฝูงกันประมาณ 10 ตัวต่อคอก (เพื่อความสะดวกในการจัดการเลี้ยง)

- ผนังคอกแพะควรสร้างให้โปร่งมีความสูงไม่ต่ำกว่า 1.5 เมตร เพื่อป้องกันไม่ให้แพะกระโดดหรือปีนข้ามออกไปได้

1.องค์ประกอบของฟาร์ม

1.3 ลักษณะโรงเรือน

- พื้นโรงเรือนต้องแห้งและสะอาด ควรยกพื้นสูงไม่น้อยกว่า 1 เมตร หรือตามความเหมาะสมของพื้นที่ เพื่อให้ผู้เลี้ยงเข้าไปทำความสะอาดได้โรงเรือนได้สะดวก
- พื้นโรงเรือนควรใช้ไม้หรือวัสดุอื่นที่เหมาะสมวางเว้นระยะเป็นร่องห่างกันพอประมาณ เพื่อให้มูลแพะตกลงสู่พื้นล่างได้สะดวก

1.องค์ประกอบของฟาร์ม

1.3 ลักษณะโรงเรือน

ก.1.3.2 พื้นใต้โรงเรือนควรเป็นพื้นซีเมนต์ หรือพื้นดินอัดแน่น เพื่อสะดวกในการทำความสะอาดเก็บมูลแพะ หรือใช้น้ำแรงดันสูงฉีดล้างรวมเก็บนำไปทิ้งในที่ที่เหมาะสม

ทางขึ้นลงโรงเรือนยกระดับไม่ควรลาดเอียงเกินกว่า 45 องศาควรมีไม้ตอกเสริมขวางเป็นขั้นๆ เพื่อให้แพะขึ้นลงได้สะดวก

ใต้ถุนโรงเรือนควรมีลวดตาข่ายกัน เพื่อป้องกันไม่ให้แพะเข้าไปอยู่ใต้โรงเรือน เพราะอาจทำให้แพะติดโรคพยาธิจากมูลแพะที่อยู่ใต้โรงเรือนได้

1.องค์ประกอบของฟาร์ม

1.3 ลักษณะโรงเรือน

ก.1.3.3 มีอ่างใส่น้ำยามาเชื่อมบริเวณทางเข้าและออกโรงเรือน สำหรับผู้ที่ผ่านเข้าและออกจุ่มเท้า เพื่อฆ่าเชื้อโรค ป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรค

ก.1.3.4 อุปกรณ์ที่ใช้ภายในโรงเรือน ต้องปลอดภัยไม่เป็นอันตรายต่อตัวแพะ และผู้เลี้ยง

1.องค์ประกอบของฟาร์ม

1.3 ลักษณะโรงเรือน

- โรงเรือนมีโครงสร้างแข็งแรง มีหลังคา กันแดด กันฝนและ กันแรงลมได้ อากาศถ่ายเทได้สะดวก หลังคาสูงอย่างน้อย 2.5 เมตร และภายในโรงเรือนกันแบ่งเป็นคอก

1.องค์ประกอบของฟาร์ม

1.3 ลักษณะโรงเรือน

- ผนังคอกโปร่ง มีความสูงไม่ต่ำกว่า 1.5 เมตร

20 7 2004

1.องค์ประกอบของฟาร์ม

1.3 ลักษณะโรงเรือน

- พื้นโรงเรือนและพื้นคอก ต้องแห้งและสะอาด

1.องค์ประกอบของฟาร์ม

1.3 ลักษณะโรงเรือน

- มีอ่างน้ำยาฆ่าเชื้อโรค สำหรับจุ่มเท้าบุคคล เวลาเข้าและออกจากโรงเรือน

1.องค์ประกอบของฟาร์ม

1.3 ลักษณะโรงเรือน

- อุปกรณ์ที่ใช้ภายในโรงเรือนต้องปลอดภัย ไม่เป็นอันตรายต่อสัตว์และผู้เลี้ยง

Mountain Washburn, Yellow Stone, August 20, 2006 Weerasak.com

ก.2.การจัดการฟาร์ม

ก.2.1 การจัดการโรงเรือนและอุปกรณ์ ควรมีโรงเรือนและอุปกรณ์ที่
จำเป็นดังนี้

ก.2.1.1 คอกเลี้ยงแพะ ตามขนาด อายุ และเพศ เช่น คอกแพะเล็ก
คอกแพะรุ่น คอกแพะอุ้มท้อง

ก.2.1.2 คอกคัด สำหรับคัดแยกแพะ

ก.2.1.3 สถานที่เก็บอาหารเลี้ยงแพะ ต้องแยกเป็นสัดส่วน อากาศ
ถ่ายเทได้ดี ไม่อับชื้น มีการจัดการป้องกันไม่ให้สัตว์ที่เป็นพาหะนำ
โรคเข้าไป ณ สถานที่เก็บอาหาร

ก.2.การจัดการฟาร์ม

ก.2.1.4 มีสถานที่เก็บเครื่องมือและอุปกรณ์เป็นสัดส่วน สะดวกในการปฏิบัติงาน

ก.2.1.5 อุปกรณ์ให้น้ำต้องสะอาด ที่ให้อาหารต้องแห้งและสะอาด มีจำนวนเพียงพอ

ก.2.1.6 จัดการโรงเรือนและบริเวณโดยรอบให้สะอาด ไม่ให้เป็นแหล่งสะสมหรือเพาะเชื้อโรค แมลงและสัตว์ที่เป็นพาหะนำโรค

การจัดการโรงเรือนและอุปกรณ์

- มีคอกเลี้ยงสัตว์ ตามขนาด อายุและเพศ

การจัดการโรงเรือนและอุปกรณ์

- มีคอกคัดสำหรับคัดแยกสัตว์

การจัดการโรงเรือนและอุปกรณ์

- สถานที่เก็บอาหารเลี้ยงสัตว์ ต้องแยกเป็นสัดส่วน อากาศถ่ายเทได้ดี และสามารถป้องกันสัตว์พาหะ นำโรคได้

การจัดการโรงเรือนและอุปกรณ์

- สถานที่เก็บเครื่องมือและอุปกรณ์เป็นสัดส่วนสะดวกในการปฏิบัติงาน

การจัดการโรงเรือนและอุปกรณ์

- อุปกรณ์ให้น้ำและที่ให้อาหารต้องสะอาด
เหมาะสมและมีจำนวนเพียงพอ

การจัดการโรงเรือนและอุปกรณ์

- โรงเรือนและบริเวณโดยรอบสะอาด ไม่เป็นแหล่งสะสมหรือเพาะเชื้อโรค แมลงและสัตว์พาหะนำโรค

ก.2.2 การจัดการฝูง

ก.2.2.1 คัดเลือกและจัดฝูงแพะเนื้อตามขนาด อายุ และเพศ

ก.2.2.2 คัดเลือกหรือจัดหาแพะเนื้อ สำหรับทดแทนพ่อพันธุ์ และแม่พันธุ์

ก.2.2.3 คัดแพะเนื้อที่มีลักษณะไม่ดี พิการ หรือไม่สมบูรณ์ ออกจากฝูง หรือในกรณีเลี้ยงพ่อแม่พันธุ์แพะที่มีลักษณะไม่ตรงตามสายพันธุ์ ต้องคัดแยกออกจากฝูง

การจัดการฝูง

- มีการคัดเลือกและจัดฝูงสัตว์ตามขนาด อายุ เพศ พ่อพันธุ์และแม่พันธุ์ทดแทน

การจัดการฝูง

- มีการคัดสัตว์ที่พิการหรือไม่สมบูรณ์ออกจากฝูง

ก.2.3 การจัดการอาหารสัตว์

ก.2.3.1 อาหารที่ใช้เลี้ยงแพะเนื้อ ทั้งอาหารหยาบและอาหารข้น ต้องมีคุณภาพดี มีคุณค่าทางอาหารและมีเพียงพอกับความต้องการ โดยเฉพาะอาหารข้น (concentrated feed)

อาหารสำเร็จรูปต้องมาจากแหล่งผลิตที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์

ก.2.3.2 ในกรณีผสมอาหารเอง วัตถุดิบที่ใช้ เช่น รำละเอียด ปลาช่อน กากถั่วเหลือง หรือสิ่งที่เติมในอาหารต้องมีคุณภาพตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ก.2.3 การจัดการอาหารสัตว์

ก.2.3.3 ตรวจสอบคุณภาพอาหารที่ใช้เลี้ยงแพะเนื้ออย่างสม่ำเสมอ

- มีการจัดการทางสุขลักษณะที่ดี
- ถูหรือกระสอบที่ใส่อาหารต้องแห้ง สะอาด
- ควรเก็บอาหารไว้ในโรงเรือนที่สะอาด มีการระบายถ่ายเท

อากาศดี ปราศจากนก หนู แมลง และสัตว์อื่นๆ ที่อาจทำให้อาหารเสียหายหรือเสื่อมคุณภาพ

การจัดการด้านอาหาร

- มีการตรวจสอบคุณภาพอาหารที่ใช้เลี้ยงสัตว์
อย่างสม่ำเสมอ

การจัดการด้านอาหาร

- ทุ่งหรือกระสอบที่ใส่อาหารต้องแห้งและสะอาด

ก.2.4 การบันทึกข้อมูล

ก.2.4.1 บันทึกข้อมูลทะเบียนประวัติ ทำหมายเลขประจำตัวเมื่อลูก
แพะเกิด บันทึกข้อมูลประจำตัวลงในทะเบียน เช่น หมายเลข
ประจำตัว เพศ พันธุ์ วันเกิด น้ำหนักแรกเกิด หมายเลขพ่อ
หมายเลขแม่น้ำหนักหย่านม

ก.2.4.2 ในกรณีเป็นฟาร์มพ่อแม่พันธุ์ บันทึกข้อมูลการเจริญเติบโต
เช่น น้ำหนักแรกเกิด น้ำหนักหย่านม และข้อมูลการสืบพันธุ์ของแม่
พันธุ์ เช่น อายุและน้ำหนักเมื่อเริ่มผสมพันธุ์ ระยะห่างการให้ลูก

ก.2.4 การบันทึกข้อมูล

ก.2.4.3 บันทึกข้อมูลการใช้อาหารเลี้ยงแพะเนื้อ เช่น การรับจ่ายอาหาร การใช้อาหาร

ก.2.4.4 บันทึกข้อมูลการรักษาโรค และดูแลสุขภาพ เช่น การรับจ่าย การใช้เวชภัณฑ์และสารเคมี การใช้วัคซีน การถ่ายพยาธิ การรักษาโรค และดูแลสุขภาพ

ก.2.4.5 บันทึกข้อมูลบัญชีฟาร์ม เป็นการทำบัญชีจำนวนสัตว์ภายในฟาร์ม

การบันทึกข้อมูล

- มีบันทึกข้อมูลทะเบียนประวัติ และทำหมายเลขประจำตัวสัตว์

ก.2.5 คู่มือการจัดการฟาร์ม

ผู้เลี้ยงต้องมีคู่มือแสดงรายละเอียด

- การจัดการฟาร์ม แนวทางการปฏิบัติ
- การเลี้ยง การจัดการอาหาร
- การดูแลสุขภาพ การป้องกันและรักษาโรค เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติที่ดีและถูกต้อง

ก.3 การจัดการบุคลากร

ก.3.4 บุคลากรที่ทำงานในฟาร์มควรได้รับการตรวจสอบสุขภาพเป็นประจำทุกปีอย่างน้อยปีละ 1 ครั้งเพื่อป้องกันโรคที่สามารถติดต่อจากคนสู่สัตว์ เช่น วัณโรค เป็นต้น

ก.3.5 มีการพัฒนาบุคลากร โดยการฝึกอบรมให้มีความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานฟาร์มอย่างต่อเนื่อง และให้บันทึกข้อมูลการฝึกอบรมในประวัติบุคลากร

ก.3 การจัดการบุคลากร

ก.3.1 ต้องมีบุคลากรที่ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรผู้ประกอบการ
ฟาร์มแพะเนื้อของหน่วยงานที่รับผิดชอบทำหน้าที่ควบคุมการ
จัดการฟาร์ม

ก.3.2 มีสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มที่มีใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบ
วิชาชีพการสัตวแพทย์ชั้นหนึ่ง และมีใบอนุญาตผู้ควบคุมฟาร์ม
แพะเนื้อ ดูแลด้านการป้องกันโรค รักษาโรค และดูแลการใช้ยา

ก.3.3 มีจำนวนแรงงานพอเพียงกับจำนวนแพะที่เลี้ยง

17 8 2004

"Please don't let me go..."

Dandelion seed, Urbana, Illinois, 24 April 2006

© 2006 Wacorasak.com

ก.4 การดูแลสุขภาพและสุขอนามัยสัตว์

ก.4.1 การป้องกัน และควบคุมโรค

ก.4.1.1 มีการจัดการทางสุขลักษณะที่ดีภายในฟาร์ม เพื่อไม่ให้เป็นแหล่งสะสมเชื้อโรค โดยฉีดพ่นยามาเชื้อ สารป้องกันกำจัดแมลง ทำความสะอาดโรงเรือน อุปกรณ์ และบริเวณโดยรอบตามระยะเวลาที่เหมาะสม

ก.4.1.2 สร้างภูมิคุ้มกันโรคตามโปรแกรมที่กำหนด การใช้วัคซีนโรคปากเท้าเปื่อย รวมทั้ง การกำจัดพยาธิภายในและภายนอก

ก.4 การดูแลสุขภาพและสุขอนามัยสัตว์

ก.4.1 การป้องกัน และควบคุมโรค

ก.4.1.3 ตรวจโรคแพะที่อาจติดต่อจากสัตว์สู่คนเป็นประจำอย่างน้อยปีละครั้ง โดยเฉพาะโรคแท้งติดต่อ (Brucellosis) และโรคมงค่อพิษเทียม (Meloidosis)

ก.4 การดูแลสุขภาพและสุขอนามัยสัตว์

ก.4.2 การป้องกันและรักษาโรค ต้องอยู่ในความดูแลของสัตวแพทย์ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากสัตวแพทย์

ก.4.3 การใช้ยา ต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดการใช้ยาสำหรับสัตว์ และระเบียบที่เกี่ยวข้อง

การควบคุมและป้องกันโรค

- มีระบบการทำลายเชื้อโรคก่อนและเข้าออกจากฟาร์ม
- การทำความสะอาดโรงเรือนอุปกรณ์ และบริเวณรอบโรงเรือน

การควบคุมและป้องกันโรค

- มีโปรแกรมการสร้างภูมิคุ้มกันโรค เช่น วัคซีนโรคปากและเท้าเปื่อย

การควบคุมและป้องกันโรค

- มีโปรแกรมการกำจัดพยาธิภายใน
และภายนอก

การควบคุมและป้องกันโรค

- มีโปรแกรมการตรวจโรคติดต่อจากสัตว์สู่คน อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เช่น วัณโรค โรคแท้งติดต่อ

ก.5.การจัดการด้านสวัสดิภาพสัตว์

โดยปฏิบัติตามระเบียบกรมปศุสัตว์ว่าด้วยการคุ้มครองและดูแลสวัสดิภาพสัตว์ ณ สถานที่เลี้ยง ดังนี้

ก.5.1 ผู้เลี้ยงต้องตรวจสอบฝูงแพะอย่างน้อยวันละ 1 ครั้ง เพื่อให้มั่นใจได้ว่าแพะมีสุขภาพดี

ก.5.2 ภายในโรงเรือนต้องสะอาด ถูกสุขลักษณะ จัดการพื้นที่ให้เหมาะสมกับจำนวนแพะที่เลี้ยง

5. การจัดการด้านสวัสดิภาพสัตว์

ก.5.3 ต้องดูแลแพะให้ได้รับอาหารอย่างทั่วถึง มีการเจริญเติบโตตามลักษณะของสายพันธุ์

ก.5.4 การจัดการดูแลแพะที่ได้รับบาดเจ็บ ป่วย หรือพิการ ควรได้รับการรักษาอย่างรีบด่วน ในกรณีที่พิจารณาแล้ว เห็นว่าไม่สมควรรักษา ให้รีบทำลายทันที เพื่อไม่ให้ทุกข์ทรมาน

ก.6 การจัดการระบบน้ำ

ก.6.1 มีวิธีจัดการระบบน้ำที่ดีเพื่อนำน้ำจากแหล่งน้ำมาใช้ในฟาร์ม มีวิธีจัดการที่ถูกต้องเหมาะสม ถูกสุขลักษณะ และดูแลอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ได้น้ำที่สะอาด ปลอดภัย

ก.6.2 น้ำที่ใช้ภายในฟาร์มต้องสะอาด ปลอดภัยไม่เป็นอันตรายต่อแพะ และผู้เลี้ยง สำหรับน้ำดื่มต้องมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานน้ำที่ใช้บริโภคได้ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ก.6.3 เก็บตัวอย่างน้ำส่งตรวจห้องปฏิบัติการของหน่วยงานราชการที่รับผิดชอบ หรือหน่วยงานของเอกชนที่ได้รับการรับรอง เพื่อให้การรับรองคุณภาพของน้ำอย่างน้อยปีละครั้ง

ก.6 การจัดการระบบน้ำ

- น้ำที่ใช้ภายในฟาร์มต้องสะอาดและปลอดภัย
ต่อสัตว์เลี้ยง

ก.7 การจัดการสิ่งแวดล้อม

การกำจัดซาก

เมื่อมีแพะตายหรือมีซากแพะควรปฏิบัติดังต่อไปนี้

1. หาที่ฝังแพะที่อยู่นอกบริเวณคอกแพะ
2. ขุดหลุมลึกประมาณ 1 เมตร (ดูขนาดแพะ)
3. โรยปูนขาวในหลุมให้ทั่ว
4. นำซากแพะลงหลุมและโรยปูนขาวบนซากให้ทั่ว
5. เอาดินกลบหลุมและอัดให้แน่น
6. โรยปูนขาวอีกครั้ง

ก.7 การจัดการสิ่งแวดล้อม

ก.7.1 ให้มีวิธีการจัดการของเสีย สิ่งปฏิกูล มูลแพะ น้ำทิ้ง และขยะต่างๆ ต้องผ่านการจัดการที่เหมาะสม ไม่ก่อให้เกิดกลิ่นที่ไม่พึงประสงค์ หรือก่อความรำคาญต่อผู้ที่อาศัยอยู่ข้างเคียง และไม่ก่อให้เกิดมลภาวะเป็นพิษต่อสิ่งแวดล้อม

ก.7.2 การจัดการซากแพะให้อยู่ในดุลยพินิจของสัตวแพทย์ ในกรณีทำลาย ให้ดำเนินการตามที่กรมปศุสัตว์กำหนด

ขอบคุณครับ